

Τρία χαρακτηριστικά της μετανοίας.

π. Συμεών Κραγιόπουλος (†).

Μετάνοια.

Οι πατέρες εννόησαν βαθύτατα και το δράμα το οποίο δημιούργησε μόνος του ο άνθρωπος στον εαυτό του και τον σκοπό για τον οποίο ενηθρώπησε ο Κύριος. Γι' αυτό πρώτοι αυτοί βίωσαν τη μετάνοια και έπειτα κήρυξαν και στους άλλους· και δια του λόγου και δια της γραφίδος και δια του παραδείγματός τους κήρυξαν μετάνοια.

Εδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πάρα πολλά χωρία από τους πατέρες που μιλούν για τη μετάνοια, αλλά νομίζω ότι όλοι λίγο πολύ έχουμε μερικά υπ' όψιν μας, και δεν θα ήθελα να σας κουράσω.

Νομίζω ότι καλό είναι να επισημάνουμε τρία χαρακτηριστικά σημεία της μετανοίας, τα οποία βρίσκουμε στην αγία Γραφή και στους πατέρες της Εκκλησίας.

1. Η μετάνοια είναι η συνισταμένη των εντολών. Υπάρχουν πολλές εντολές, αλλά όλες οι εντολές είναι μέσα στη μετάνοια. Να τι λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης: «Τις ουν εστιν η νυν

ημίν αυτή, η προκειμένη του Θεού εντολή;» Ποια είναι αυτή η εντολή, που έχουμε σήμερα από τον Θεό; «Η μετάνοια».

Και εξηγεί: Όπως, όταν δημιούργησε ο Θεός τους πρωτοπλάστους και τους έβαλε στον παράδεισο, τους έδωσε όχι πολλές αλλά μόνο μία εντολή, και παρέβησαν αυτή τη μία εντολή, έτσι ο Θεός μετά την πτώση πάλι μία εντολή δίνει στους ανθρώπους, τη μετάνοια.

«Τι θέλει από μένα ο Θεός; Να μετανοώ». Όταν κανείς εγκολληθεί αυτή τη μία εντολή και αρχίσει να μετανοεί, μέσα εκεί θα βρει όλες τις άλλες εντολές.

Είναι αδύνατον να είναι κανείς εν μετανοία και να μην αγαπά, να είναι εν μετανοία και να μην ταπεινοφρονεί, να είναι εν μετανοία και να οργίζεται. Είναι αδύνατον να μην ειρηνεύει με τους άλλους, είναι αδύνατον να μη βοηθεί τους άλλους. Είναι αδύνατον.

Όπως λοιπόν κατά τις πρώτες ημέρες ο Θεός στον παράδεισο έδωσε μία μόνο εντολή, έτσι και τώρα, μετά την πτώση, ο Θεός δίνει μία μόνο εντολή, τη μετάνοια.

Λέει ο ιερός Χρυσόστομος: «Εξομολόγησίν μοι δος και δάκρυα και μετάνοιαν και τ' άλλα από της εμής φιλανθρωπίας δωρούμαι» (Ομιλία 2η στον Ν' ψαλμό, ΡG 55, 580). Βάζει δηλαδή στο στόμα του Θεού τα λόγια αυτά: Εξομολόγησού, δάκρυσε, μετανόησε, κάνε αυτή τη μία εντολή, και όλα τα άλλα θα σου τα δώσω από τη φιλανθρωπία μου. Δηλαδή, είμαι φιλάνθρωπος Θεός και θα σου δωρίσω και όλα τα άλλα.

2. Όλοι οι πατέρες, και πρωτίστως η αγία Γραφή, συμφωνούν στο ότι «ου κολασθησόμεθα εν τω μέλλοντι ότι ημάρτομεν, ουδέ κατακριθησόμεθα τούτου χάριν, τρεπτής και αλλοιωτής λαχόντες φύσεως· αλλ' ότι αμαρτήσαντες ου μετενοήσαμεν, ουδέ εστράφημεν εκ της πονηράς οδού προς τον Κύριον» (Οσίου Θεογνώστου § 47, Φιλοκαλία Β').

Σ' αυτό συμφωνούν όλοι οι πατέρες. Ο άνθρωπος δεν θα κολασθεί, δεν θα τιμωρηθεί επειδή είναι αμαρτωλός. Αυτό το ξέρει ο Θεός και γι' αυτό ήλθε να μας σώσει. Τελικά θα τιμωρηθεί ο άνθρωπος, και του αξίζει να τιμωρηθεί, διότι, ενώ ο Θεός του προσφέρει τη συγχώρηση, ενώ ο Θεός του προσφέρει τη σωτηρία, ο άνθρωπος δεν μετανοεί.

3. Η μετάνοια είναι για όλους και για πάντοτε. Είναι ατέλεστος· δεν τελειώνει.

«Η μετάνοια και αρχή εστι και μεσότης και τέλος της των χριστιανών πολιτείας», λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς. Δηλαδή, η μετάνοια χρειάζεται και στην αρχή και στο μέσο και στο τέλος της χριστιανικής ζωής. Και για τους αρχαίους και για κείνους που έχουν προχωρήσει αρκετά και για κείνους που έχουν προχωρήσει πάρα πολύ η μετάνοια είναι απαραίτητη.

«Η μετάνοια είναι μικροίς τε και μεγάλοις έως θανάτου», λέει ο άγιος Μάρκος ο ασκητής. Η μετάνοια είναι και για μικρούς και για μεγάλους και μέχρι το τέλος, μέχρι τότε που θα πεθάνουμε. Δεν υπάρχει περίπτωση να πει κάποτε ο άνθρωπος: «Φθάνει τόσο· δεν χρειάζεται άλλο να μετανοήσω». Και εδώ που τα λέμε, όταν πράγματι ο άνθρωπος μετανοήσει, αισθάνεται τη γλυκύτητα της μετανοίας και δεν θέλει ποτέ να φύγει από την ψυχή του αυτή η κατάσταση.

«Ουδεμία των αρετών υψηλότερα της μετανοίας, ότι ουδέ τελειωθήναι το έργον αυτής πώποτε», λέει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος. Καμιά από τις αρετές δεν είναι υψηλότερη της μετανοίας, και το έργο της μετανοίας δεν τελειώνει ποτέ.

«Προσήκει γαρ αύτη πάσιν, αμαρτωλοίς και δικαίοις, πάντοτε, τοις βουλομένοις σωτηρίας τυχείν». Η μετάνοια δηλαδή αρμόζει σε όλους, και στους αμαρτωλούς και στους δικαίους. Αρμόζει πάντοτε σ' αυτούς που θέλουν να τύχουν σωτηρίας.

«Και ουδείς εστιν όρος τελειώσεως, ότι η τελειότης και των τελείων όντως ατέλεστος». Γι' αυτό η μετάνοια «ούτε καιροίς ούτε πράξεσι περιορίζεται έως θανάτου», λέει πάλι ο άγιος Ισαάκ (Λόγος ΝΕ' περί παθών). Η μετάνοια δεν περιορίζεται ούτε σε ορισμένο καιρό ούτε σε ορισμένες πράξεις, αλλά διαρκεί μέχρι τον θάνατο. Διότι, όσο κι αν μετανοήσει κανείς, δεν θα φθάσει ποτέ στο τέλος της μετανοίας.

**Από το βιβλίο: π. Συμεών Κραγιοπούλου, «Αδάμ, πού ει;», Δ' έκδ.,
Πανόραμα Θεσσαλονίκης, 2013, σελ. 54.**

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>